

'Buuk cĩ Dtēēllēn cīg Abacca Dīdīngayyi

Didinga Alphabet Story Book

Authors and Editors: Albert Poopo Lowala, Lino
Locek Lokonobei, Pio Lokoro Matia, Dominic
Lotubai Roberto, Dario Lokure Beato, Simon Lobi
Chelso, Dominic Loki, Dario Lokonyen

3rd Edition

SIL-Sudan

Foreword

In this book, there are short stories for each letter of the Didinga alphabet. The spelling is according to the recommendations made at the January 1997 writers' workshop in Lokichoggio. The stories were written by: Albert Poopo Lowala, Lino Locek Lokonobei, Pio Lokoro Matia, Dominic Lotubai Roberto, Dario Lokure Beato, Simon Loboī Chelso
Pictures by: Stephen Lobaalu, Lino Loccek and Luis W. Atyol.

Aatfīg 'thoo'thioha 'buuhatoō ñĩcĩ, cīg huturig 'cīg eheeddi
Dĩdĩngayyi. Eheeddi nēēg 'gōōla ĩbaa ēlēmĩ eeta rŭmēētta ĩcĩ baa
a'nyak nēēg Lokichoggio baa 'nyĩlōk cĩ hōdēĩ, irkit 'cĩ ĩn aalib
hōdēĩ hĩ 'mia'nya hēēn tŭrkĩwec hĩ hēēn tŭrkĩwec hĩ tŭrkĩramma
(1997). Ĕhēēd 'thoo'thiok iccig: Alberto Poopo Lowala, Lino Locek
Lokonobei, Pio Lokoro Matia hĩ Dominiko Lotubai Roberto.
Othourana: Stephen Lobaalu hĩ Luuccio W. Atyol

Contact Address: Didinga Translation and Literacy Project,
P.O Box 64, Juba, Sudan.

Email: didinga_project@sil.org

© 2009, Didinga Translation and Literacy Project

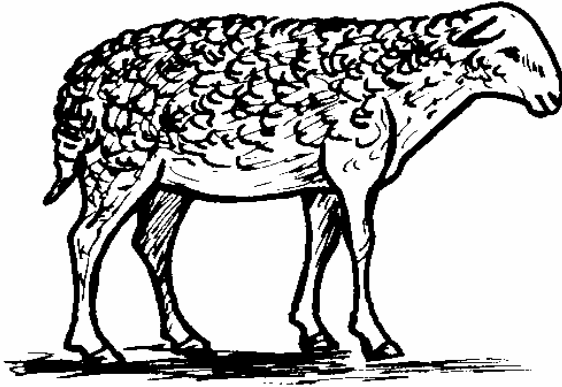
3rd Edition April 2009

2nd Edition 2002

1st Edition 1997

Publisher: SIL

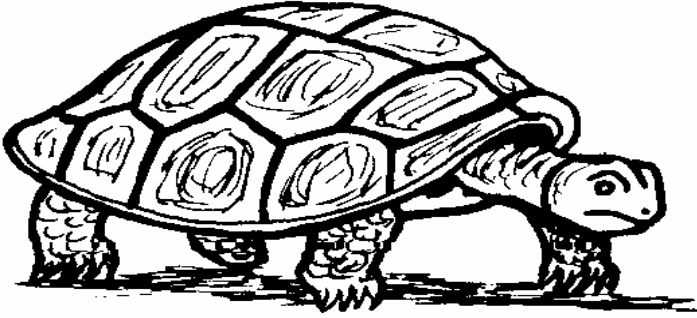
Place of Publication: Juba

A'theet

A'theet caannĩ niccīe abĩlĩ ho. Hōkōōĩ hatĩ naa ĩnōōnnō hĩ gōōnōgĩ geyyia. Hũũha naa a'tha cĩggaang hōdōōkōthĩ jurrung. Hatabōō'thĩ mudduuny. Acĩnĩ iyyioko abĩlĩ ho, aam kōrra. Hōkōōĩ naa a'tha cĩggaang hidoowa ooo hōōt huhuddi. Ammĩnan a'thēētĩ caannĩ maam hĩ arteenit gērrēēt.

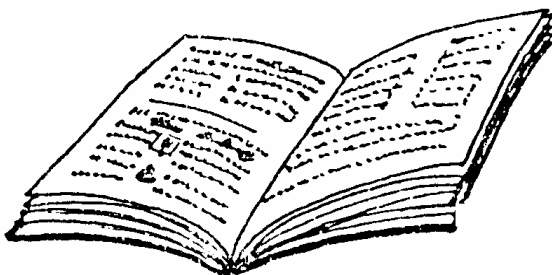
Ma aitōō nganiit a'tha ōlō cunnuung tōō bũtĩ, bĩt mĩĩ hatĩgōōng ngaboloona hode hĩ homoneec.

Bōhōl

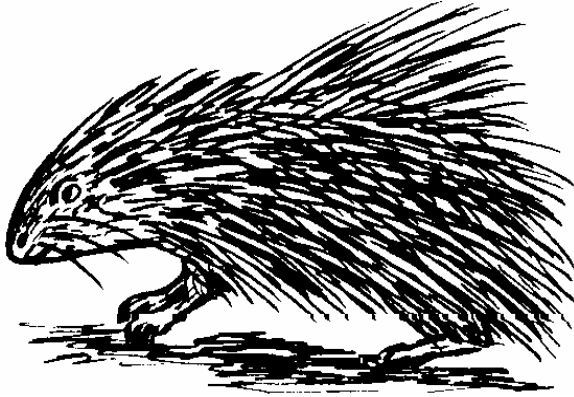
Haĩ 'gii icci bōhōl. A'nyak nēē ēlē 'cī iin bōhōhō diooni. Ēgī bōhōl locokor hī hēēn cīg moru. Ēmēddaanī nēē nabōhōlī gērrēēt ūdūt.

A'nyaman bōhōl 'weeta. Ōvō nēē hīdīic hīdīic hīnīngītī ahiic iñōōnnō bōhōhō cīg ēlē cīnnī ho. Arratan eeta bōhōl gērrēēt. Ma ōmmōtōō nēēg hī iñōōnnō 'gōōla ngaa umwaanī, aurana 'thēk eeta iñōōnnō nē irrionganit hūtūrūr nē ōōt ommogteek guoo hoti 'thēk noho ngaa arūgī. Ōthōlō bōhōlī i'thōng, ommogeek eeta guoo noho. Hōlō, ipiikia thōōth 'cī aa'nyīkī eeta bōhōl tamaati!

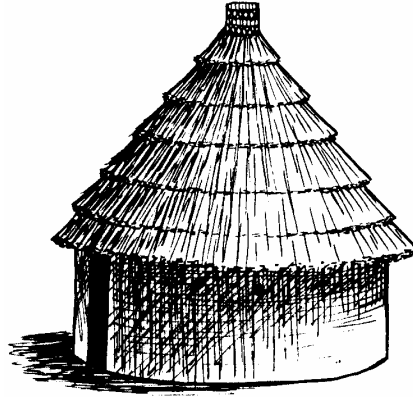
'Buuk

Ĩĩn 'buuhi neegi? Ĩĩn 'buuhi waraga 'cĩ a'nyak nyeemuut 'cĩ eheedini 'thoo'thioha 'goolliohĩ ĩĩcĩg mēēlĩg gērrēēt ũdūt. 'Buuk 'cĩ a'nyak 'thoo'thiok cĩg Dĩdĩnga 'cieeni. A'nyak 'thourēēt cĩg idi'nguanu hĩ hēlēggĩ 'cĩg aarĩhoothĩk ĩttōō nĩnga vēlēk. Iyyioko dēēb 'buuk nicci jurrung, occa ammūda 'thourēēt 'cĩg mēēlĩg.

Carrĩit

Baa hadtuuha naa carrĩit ibiaali. Baa akatĩ nyakangaan caannĩ manatõ cĩnaang. Aku adaki carrĩit manatõ thõng. Īkõ a'nyak carrĩit bĩlla 'cĩg mēēlĩg 'rĩng, abbĩ'thĩ ēlē nicci vēlēk. Ma adiiim 'gii umwaa adak ĩnõõnnõ, a'nyũm nēē ēlē nē ĩcca 'gii tĩho bĩllanĩ nĩicĩg. I'ngolli 'maa hĩ hēēlang carrĩit gērrēēt. Nē ma i'ngolli 'maa hĩ hēēlang carrĩit hĩ iyyioko ho, occa iyyioko hĩitõ ĩin carrĩit 'thirria cĩ idi'nguanu vēlēk?

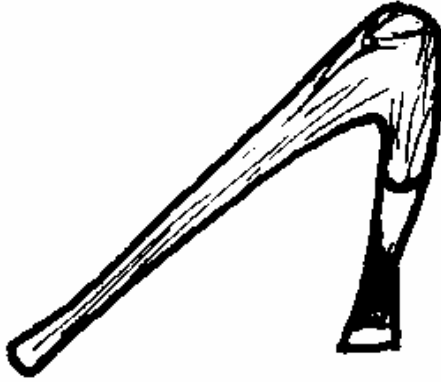

'Cieth

Aĩ baarkit, baa ěrěk eet ngaatĩ ěhěnytĩ 'cieethi.
Ně baa ōlōman eeta iloměětītō haaga. Ōlōman tarĩ
ũgěěgĩ hěěnĩ 'cĩg obbitig. Ma hĩdĩhĩdĩě, iita
ummukta 'gōŀl 'cĩ ěhěnytĩ 'cieethi.

Ĩnōō iyyioko 'thoura cĩ 'cieeth 'cĩ acĩnnu niig
'buuha ĩcĩ ho, 'thoura 'cĩ aaĩ hĩ 'cieeth 'cĩ ěhěnytĩ
Dĩdĩngayyi. 'Gōŀl 'thěk 'cĩ ěhěnytanĩ Dĩdĩnga 'cieethi
cĩggĩng 'cieeni.

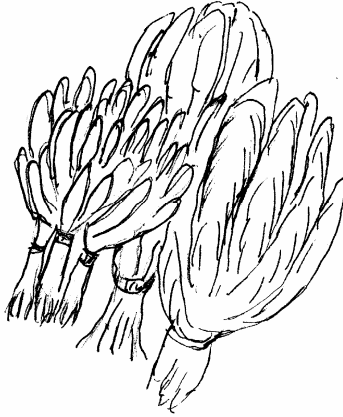
Ĩn 'cieeth 'gii 'cĩ ěllěmĩth gěrrěět ũdūt
Haattiyi ĩttōō hatĩ hoogini, hode hatĩ atĩlĩ tammu.

Dōhōm

Baa a'nyaha hōmōnēēcī caannī dōhōm umwa baalō Hīkīlaya. Baa ōkō alawa nēē hī gōōnī Lottirria. Nē baa ōkō Lottirria Lōmōīla, ōkō ūūta dohommua hī hōōdīn. Ēēlla nganīīt dōhōmī dtiicanēēnī cīgannīg ĩcīg mēēlīg gērrēēt. Hadamanī naa dōhōm tilēēn hī dtaabīta nē hakannī hotorrua buūk. Īīn dōhōmī 'gii 'cī aaddi ōlō gērrēēt.

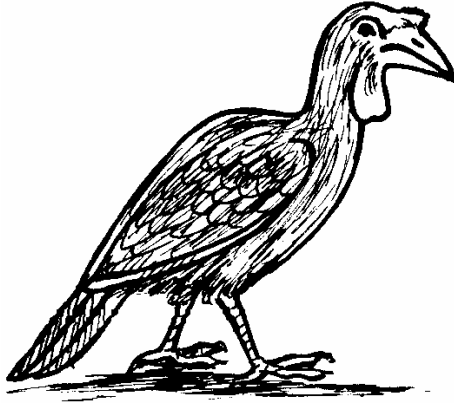

'Diaati

Nganĩ 'cĩ ngaa huduk 'diaati? Huduhit naag vėlėk 'diaati. Īn 'diaati 'gii 'cĩ ěmmėdĩ gėrrėėt ũdūt, nė mėělĩg 'diaatĩna buūk gėrrėėt. Aaĩ 'diaati 'cĩ haĩ boobu, aaĩ 'cĩ haĩ tiroro, nahũddėhũddė, cĩrĩbillĩ, ĩngaari, lobollio nė hĩcĩg mėělĩng gėrrėėt haaga noho 'cĩg ngaa heteheeddi 'buuhatoō ĩĩcĩ.

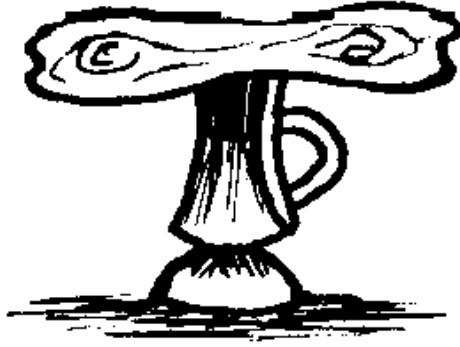
Ma acĩnĩ morruahit cunni ōkō mōrōtōō, okeek 'diaati hode 'rĩĩma.

Dhulum

Hībaallīc iina 'cieeni? Haī hībaallīc icci dhulum. Īn dhulum hībaallīc 'cī ōrōk hatī ōcōōk tammu. Ma ōrōk nēēnī, aī eeta aku 'thēk hatī tammu. Ētērēth nēē eet thōōth 'cī abūnnaa. Ma ōrōk dhulum hīgōōng ūrraata, agaacō eeta aī atīlī hatī tammu kōr nicci.

Iittōō thī ngaaī buūk hōllōngaa iiri laatīna. Iittōō dohollia cīg heleggeenu buūk, hōllōngaa a'ngīdeek hēlēggī horrua gērrēēt. Ēēl dhulum ngaaī hī dōhōlī cīg heleggeenu gērrēēt, hīnīngītī aduhaak nēē īhōōggō aī aku hatī tammu kōr nicci.

Dtaaba

Dtaaba cī Dīdīnga 'cieeni. Avī eeta enneek lopeihējū. Aitōō dohollia 'cīg hidicig hōllōngaa aattiyyi dtaaba icci. Aattiyyi īnōōnnō eeta 'cīg obbitig dīoo hatī ippianit ēlēk.

Appian eeta dtaaba aduhoo hī nyahaamuto thōng. Appian nēēg dtaaba hode nyahaamuto mērta. Ma aitōō mērta tōō, aga ēētī ngaatī acuhanī hōny buūk.

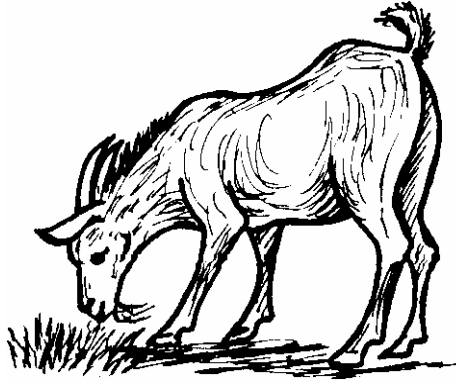
Akatti dtaaba icci hēbērī jurrung! Dtaaba cī a'ngiranni Dīdīngaawa 'cīee hēēk. Aitōō doholeec 'cī aīnana ēlē nē aavi dtaaba nicci tōō būtī. Ma aavi dēēdē, occa appian hedeccia laata 'cīeetha cī aattīnnī hī 'thīī.

Eet

Eet umwa niccieeni. Abĩlĩ nēē thōng. Ahimit ēētĩ nicciee cērēm 'cĩ anyūtĩĩ. Abung cērēm cĩnnĩ ho ĩnōōnnō hatĩ akannĩ. Aa'nyĩk ĩnōōnnō hiittōō hōllōngaa araac hēēna.

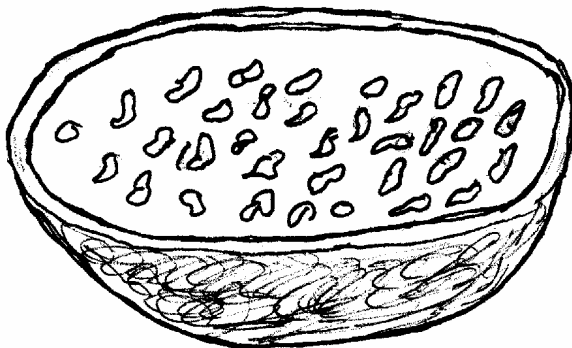
Akannĩ ēētĩ nicciee gērrēēt. A'nyak nēē mana 'cĩ maka ĩllōanĩ. Nē tarĩ abbiiri mana cĩnnĩ ho buũk gērrēēt. Maka gēēn ōlōō cĩnnĩ gērrēēt. Abuli ēētĩ nicciee gērrēēt, hĩnĩngĩtĩ abal nēē gēēn 'cobbi 'rĩng. ĩn ēētĩ nicciee kattioohit 'cobbi gērrēēt Dĩdĩngawa.

Ēēth

Ēēth cī ōlō cī Lokure niccīee ēgī ho. Abal Lokure ēētha ōlō cīnnī. Ma ōkōōī nēē ēētha hidīaa, aattīg mī'nyō ōlō. Ōkō a'nyaha Lokure maam 'cīg aku aa'nyīk mī'nyō hūhūdīt. Ma hatī inyigī'thīaa maama ūgēēgī, aarīk nēē cīllatōō hīī 'cīg lohotha. Ma ūūpantī mī'nyō, ītīngaacō nīnga ōōt atagguutho loota rīiyya. Ūūk thī Lokure buūk ruangaana hī gōōnōgī.

Abūnnaa eeta vēlēk arrīcana hēlēggī cīggīīng buūk hīcī arrīcana Lokure ho. Aaddi ēēth niccīee hī īnōōnnō gērrēēt, hīnīngītī aga nēē aī, “Ha'thūwaniini hatī hīīna maka.”

Gõra

Gõra nooyia 'thëk nii? Baa baarkit aitõõ thõõth 'cĩ haĩ gõra hode hëlëggĩ 'cĩg haĩ gõra tõõ, baa gõõng aak eeta loccieeri thõng diooni. Ma iyyioko ummuddia eeta gõõl umwa 'cĩ õgõrĩ loccieeri nẽ adahit dõhõhõõk.

Ma adimi adahi loccieeri dõhõhõõk, tiha tõbõk hode hojoroon nẽ ihithi'ngeehu guoyyatõõ.

Gõõng kõr umwa, õcõk eeta loccieeri nẽ ogorit thõng hatĩ hummujit, hatĩ hadahĩ. Ma adaki magĩthĩ nẽ ngaa 'rëen ahata, gõr mĩĩ gõra. Ëmmëdĩ gõrana bũtĩ, bũtĩ. Atũũ'theet gõrana gërrëet.

'Guumunu

'Guumunu 'cieeni. Īn nēē hībaallīc 'cī a'nyamanni gērrēēt ngaatī hacīnī. Ōvō nēē baal diooni, nē waath aggu'thi hēēnī īīcīg obbitig īīcīg ĩn muguur.

I'ngolli eeta 'guumunu gērrēēt hatī ikia ōrōk ōlō, nē ōrōk nēē baal diooni aī, “Mm mm mm”, hode “Uu uu uu.” Aduha eeta aī, “Ōōkōrōō 'guumunu hī buuyyiak.” Ma 'thēk ikia ōrōk nēē ōlō, adaahī 'thēk hatī ēētī umwanī, nē i'ngolli mirokiooha vēlēk 'guumunu.

Hodob

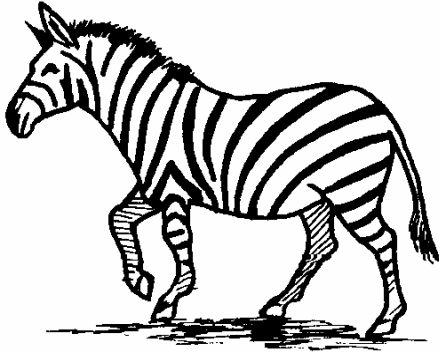
Hodob 'cieeni, ĩĩn nēē hĩbaallĩc 'cĩ obbi gērrēēt
'cĩ alillaan hētahujjien, nē ōvō loota buūk thōōnĩ.

Adak hodobuaana eet hatĩ adaahito.

Mēēlĩg hodobuaana horrua gērrēēt, hĩnĩngĩtĩ
maka idi'nngi. ĩĩn hodob hĩbaallĩc 'cĩ abathĩ gērrēēt.
Ma apĩĩrna ēētĩ hode ōhōda kōrra 'gōōla, aku 'thēk
hatĩ ĩccaak nēē eet rūgētēēt hadaak aĩ hatĩ hadahō
thōng. A'nyak hodob hividi 'cĩ aaburri idii'nga bũtĩ,
bũtĩ.

Ēlē, ma 'thēk ōvō horruatō, 'thũūtĩ ēlē cunni
jurrung hĩ hodob.

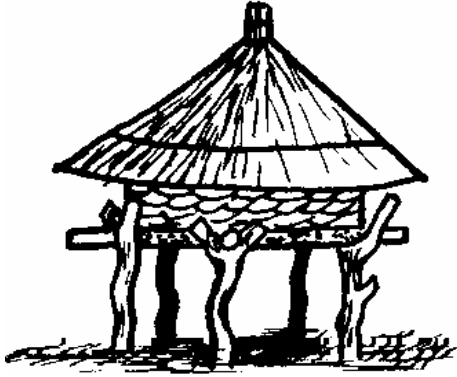

Ittiheenit

Ittiheenit 'cieeni. Ēllēēmīth nēē gērrēēt. Agīran ēlē cīnnī aī hipik-hipik aaī hī nii. Irrian ittiheeniti gērrēēt, hīnīngītī ēlē cīnnī agīran ho. Accamanoothīk nēē ūrraata īllōanī. Ōrōk nēē atalī tammu hī mudduuny.

Attiran ittiheeniti gērrēēt. Aattīg ittihēēna horrua diooni, aitōō horooma tōō, hīnīngītī abūrī nēēg 'looc 'cī īn hōrōmēēta.

Īraga

Õökõr Lõmanĩ hĩ gõtõnĩ 'cĩ haĩ Loocuuk õõ horrua. Adiimothi nēeg hēlēcõ 'cīg au aruhaanĩ ĩraga. Enneek ngaania ĩhõõggõ urukta ĩraga 'cobbi 'cĩ ũũpan haal cīg ta'giithu. Īn ĩragaaĩ 'gii cĩ olu 'cĩ aarĩkĩ Dĩdĩnga haala. Ma aattīg haala ĩragaatõõ, aitõõ 'gii umwaa 'cĩ attik tõõ.

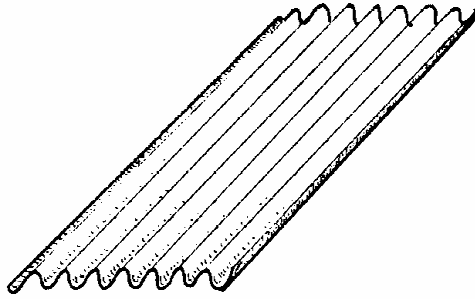
Īn ĩragaaĩ buũk nĩngĩtĩ iyyiangthĩ eeta ijjiõ. Aarĩk eeta 'gii 'cĩ aaĩ hĩĩ lõtēēcĩ hode hĩ baabbu ĩragaatõõ. Ammĩnan eeta Dĩdĩngaawa ngaatĩ aruhi ĩragēēt ĩllõanĩ, hĩnĩngĩtĩ ĩn nĩngĩtĩ 'cĩ iyyiangthiini ijjiõ vėlēk 'cīg aaddi Dĩdĩngaawa niccia.

Jaanĩ

Aga nii 'gii nicci? Jaanĩ mĩ niccieeni. Ęttēda
ngaaĩ jaanĩ hĩgōōng lōmmōōt hatĩ ibbiira. Itirrēcō
hōdōhōk, nē thĩ ecebit hĩ jaanĩ 'cĩ tiwiilēttōō.
Ęllēēmĩth jaanĩ gērrēēt. Akūman 'cieeth hĩ pilik.

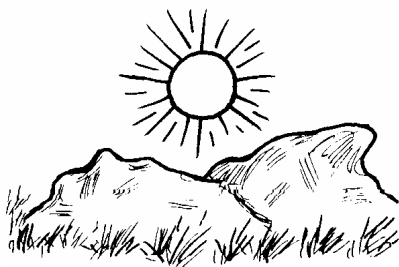
Ĩn jaanĩ buũk 'gii 'cĩ adhahanĩ ngarēēta eet 'cĩg
ōmmōōrĩ. Aarĩk ngarēēta maam heddeema nē
adhahanit jaanĩa. Ma thĩ ho, utuvuyyia mōōrĩth ēllaa
cĩ eet 'cĩ ōmmōōrĩ ho 'gōōla umwaanĩ ĩcĩ erekeeta.

'Jĩngĩ

Icittu gōōng niig 'gii icci? 'Gii 'cĩ haĩ 'thaar
cĩgĩnnĩg 'jĩngĩ nicieeni. 'Gii umwa 'cĩ gōōng ēhēnyĩ
'gaala 'cieethi cĩggĩng hau hĩ gōōng hēhēnyĩt naag
'cieeth arteetta huhuluth hĩĩ huruddtul.

Ĩĩn 'jĩngĩ 'gii 'cĩ abũnna gērrēēt 'cĩ aa'nyĩk
'cieeth hiittōō hōllōngaa ērrētĩ. Gōōng ōrōōdĩ 'cieeth
cĩ talliao Cuhuduma 'jĩngĩtĩ, nē otodoyyi hattuugēta
cĩgĩnnĩg buũk 'jĩngĩtĩ.

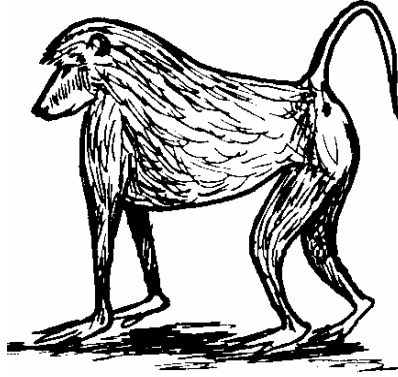

Kõr

Upwaanna kõrra ngerrenita ïcĩ hujjien. Ìcĩntĩ eeta vëlĕk nē õõt dtiicanēēnĩ ïcĩggĩing cũũmõ cũũmõ.

Õõt dohollia cĩg heleggeennu i'ngidieek hēlēggĩ geyyia. Ootti hēlēggĩ geyyia horruatõ ïica. Itihimit dohollia cĩg heleggeennu caawa nē a'nyahit maam dēērēnĩ. Aaburii kõrra horrua hatĩwaath padtahac. A'thũunnĩ nēēg caawa 'cĩg ēēl ïhõõggõ ho hatĩ aaburii tōbbōlĩ. Ma aitõõ caawa tōõ, abutun hatĩ kõrra dōhōlĩ gērrēēt.

Aaburii kõrra horrua bũtĩ bũtĩ! Ma 'thĕk eet umwaa haĩnanaa hōkõ lohoroor! U'thuutti thōõth icci jurrung: A'nyahit maam hĩ caawa hatĩ adiimmu ooyyu horrua.

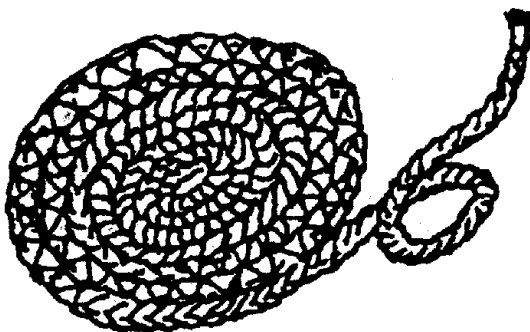

Lottiim

Lottiim 'cĩ ĩĩn lollioot niccieeni. ĩĩn lottiimi mirohit 'cobbi gẽrrẽet ũdũt, hĩnĩngĩtĩ adak nẽẽ mana. Arratan lottiimi doholeec 'cĩ hidici hatĩ ěbẽk mana. Ũũllõõ 'thẽk nẽẽ hĩ eet 'cobbi diooni.

A'nyak lottiimuana õlõ cĩnĩng buũk. Őõ nẽẽg geyyia waath nẽ iita atagguutho baal õlõ.

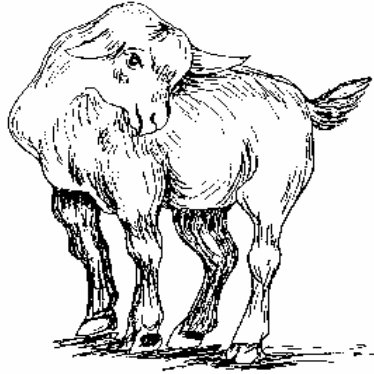
Ma õrõk lottiimi 'cĩ ĩĩn lollioot baal 'loocca 'cĩ ĩĩn ngadik, abũnnaa aga aini horoong õvõ mĩrõha, hode hẽẽlangĩ. ĩĩn lottiimi 'gii 'cĩ eteretheet hatĩ hõvõ mõrõtõõ.

'Loorong

Īn 'loorongi 'gii 'cī hēcēbī 'gii 'cī attiranī 'cī aaī
hī taang hode eet cī nga'thaao. Eelleet 'loorongi
gērrēēt a'nyeet hiittōō hōllōngaa aiiri ēētī nga'tha.

Baa ēcēb eeta 'Burriōō 'looronga 'cobbi Lōtaha
nga'thaa, golli tīnaatī Lōmīlangōlē, hīnīngītī baa
adiim aiiri nēē nga'tha thōng.

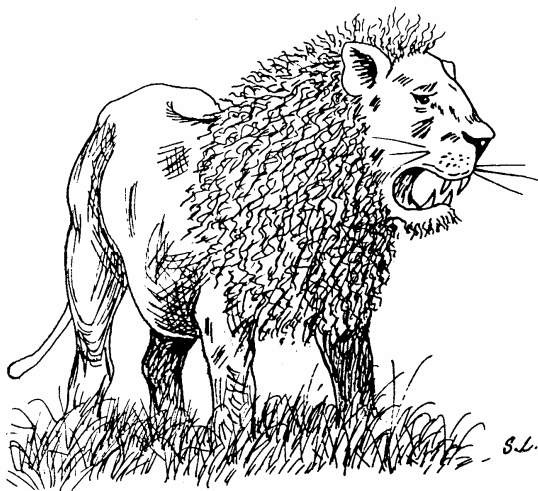

Mĩ'nyõõn

Mĩ'nyõõn cĩ eetho niccīe abĩlĩ ho. Aaĩ nēē õlõ, aitõõ hõllõngaa õkõ geyyia. Ngaa õrõõktĩ mĩ'nyõõn niccīe thõng diooni. Ērēēa aattĩnnĩ hõbõda geyyia nē thĩ hatĩ ikia õtõrõõhõ. Aitõõ eeta hõllõngaa aa'nyĩk mĩ'nyõõn 'cĩ ngaa hidici hookorit hĩ aattĩnnĩ, hĩnĩngĩtĩ ngaa hēgĩ nēē arteenit. Ma ĩtĩlĩtha nēē hĩdĩĩc, aga ngaatĩ auranĩ gõõng nuun 'looc õlõ. Ammũda nuun hatĩ arteenit 'cĩ abadtēc 'cĩ ērēha ngaaggi. Ēpēlan hĩdĩĩc hĩdĩĩc noho nē ũrũmeek hĩ ira.

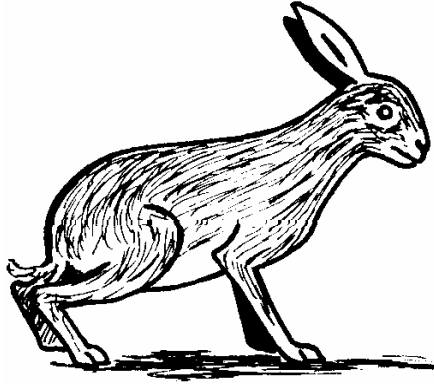
Ēbēk dohollia 'cĩg hidicig mĩ'nyõ õlõ. Aa'nyĩk maam huhuddi hatĩ aam kõrra.

'Maa

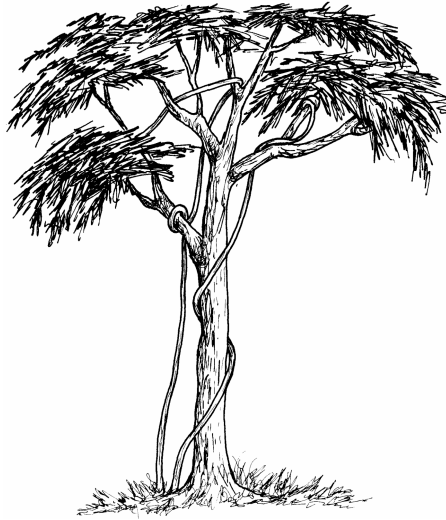
'Maa 'cieeni, ãĩn nēē iding 'cĩ athĩlan gērrēēt
ũdūt gonoggiinni vēlēk. Aggam nēē nē adak idi'ngua
hĩ eet buūk. Mēēlīg 'maaĩta horruatō gērrēēt. Accanan
nēēg idi'ngua horruatō bũtĩ-bũtĩ. Ma 'thēk udtuukta
idi'nguana 'maa, iggoollu hũtũngteek dōhōlĩ cĩggĩĩng
tahatak.

Nakēēdū

Nganiīt Nakēēdū 'cieeni. Akanneeka nganiīt 'goonogga 'thaar ūgī 'cīg haī Ōōl. Agayya nēēg nganiīt aī hiini eet 'cī hoolongi gērrēēt ūdūt. Acīnnu! Ibiaali baa aku aa dtidtingig 'thoona enneeku O'ngoolu nīnga ōlō caannī. Nē hīgōōla iīnī ĩcīgannīg uuttig ho hennehi, “Hetteedi iyyioko noho.” Horoheehi hennehi, “Woo! Hetteedi hibolongeec dtum, dtum, dtum!”

Agayyaangu nuun? Īthīhīt jurrung, hiini naa eet 'cī hīllōani 'loocca nīcī būtī būtī, hīnīngītī ha'nyahi naa ōlōng hutubaawa ōlō caannī. Ma adiimmu acīnnu ōlōng, iita mīī ĩcīnīt ōlō caannī.

Hõnna

Adtican hõnnana dtiicanĩ 'cĩg aaddi gẽrrẽet
Dĩdĩngaawa. Aruhi eeta ãhõõggõ taban cĩ ãragaaõ,
ẽcẽbĩ lomollorong cĩ 'cieethu, adĩmanaanĩ
nawallawallĩt cĩg õlĩlaag hĩ rarahĩt buũk.

Mẽelĩg hẽlẽggĩ 'cĩg adtican hõnnana gẽrrẽet,
ngaa 'thẽk idiongannia ùgẽegĩ noho.

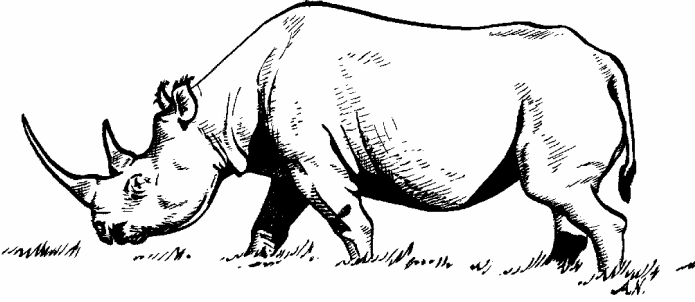
Arik hõnnana 'loocca 'cĩ ãĩn ẽthẽen, hĩnĩngĩtĩ
maka mõrõ ẽthẽena gẽrrẽet.

Ngaadōkī

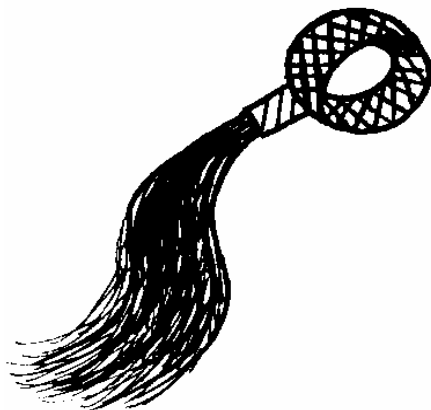
Aga nii ngaadōkī nicci? A'nyak nēē huul 'cī uuni nē īī mūrā ūtūgī. Haī ngaadōkī nicci nacculube. Uun īnōōnnō huul gērrēēt nē īī 'gidang ēlē cīnnēēnī. Īīn ngaadokeenya 'gooliok mēēlīg 'rīng: nganyuurri nē dēlēēk, lo'theeri nē thī īī nacculube. Mēēlīg ōō noho.

Aaburr ngaadōkī hī 'buurra gērrēēt, hīnīngītī alīk 'buurra īnōōnnō adiim adak thōng. Iyyioko hīcīn ngaadōkī nicciee 'buurra hikia, ukul noho, hūūk hiitho 'cieeth noho kirok. Ma iitho ngaadōkī 'look, ījjaarō. Gōōng kōr umwa ereeyyi 'buurra hattūūga ī'thōng hōdōhōk ūtūgī vēr, hōllōngaa adukna ngaadōkī buūk.

'Ngētēl

Īn 'ngētēlī 'gii 'cī attiran gērrēēt ūdūt, nē maka ēlē cīnnī ĩjōngōō, hī ō'ngōl. A'nyak 'ngētēlī otto 'ramma, 'cī uuni hī 'cī huturi. Abūtha otto cīg 'ngētēēlak lokora ū'ngeeca dēēdē. Aaī 'cī uuni ĩcī ouu, nē aritanoothīk 'cī huturi uruta. Lēhēdīg otto cīg 'ngētēēlak gērrēēt, nē athīlan gērrēēt ūdūt. Attur nēē eet hatī adiim aruk ĩnōōnnō. Adiim 'gaala otto cīg 'Ngētēēlak gērrēēt, hīnīngītī adticanaanī hēlēggī 'cīg ēllēmīthī.

Nyalladō

Nyalladō 'cieeni. Īn nyalladō 'gii 'cī irriani
Dīdīnga thōng. Ahimit eeta ĩnōōnnō nyakorota.

Abarriteek eeta nyalladō hīnīngītī lēēnyōk.
Adīmana eeta nyalladō lēēnyōhī cīg huul cī ittiheetto
hī cī taggoono. Accamana eeta huulli cīg ittiheenu hī
cīg taggootu līka, hatī hīdīmattaaī nyalladēēta.

A'nyak nganīit nyakangaan nyalladō cīnnī.
A'thūūnnī nēē jurrung, iyyiangīth ĩragaato.

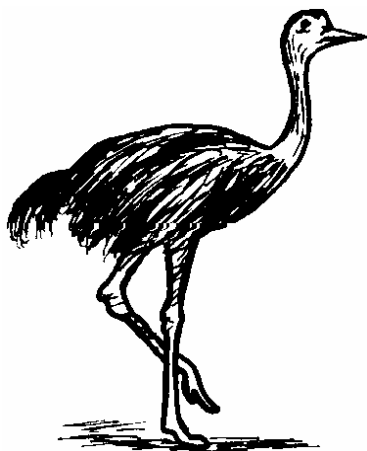

'Nyiakani

Ĩn 'nyiakani 'gii 'cĩ eteretheet ngagĩĩt eet 'cĩ
õõpěr thĩnĩt nē acammanoothĩha .

Dĩdĩngayyi uwalan ěētĩ hauri cĩg olomak nē
a'nyak dĩla hĩ hilib nē 'nyiahana.

Abarriteek eeta ũgēēgĩ Dĩdĩngaac hatĩ
'nyiahani. Aganeek baaba 'nyiakani gērrēēt.

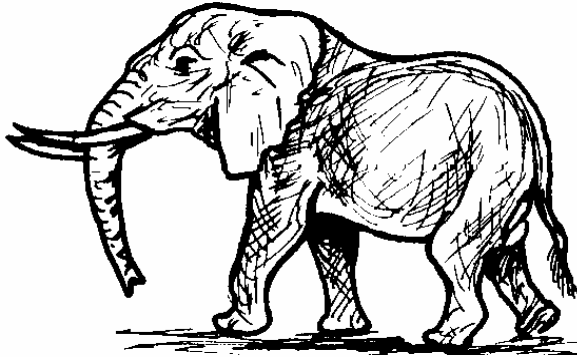

Olomĩ

Nee 'ciee uuttig 'thoona nẽ ẽllẽllẽrĩ i'nyia nẽ tarĩ ẽgẽllẽenyĩ hẽeng ho? Olomĩ mĩ niccieeni. Īn olomma hĩbaallĩc 'cobbi gẽrrẽet.

Arrit olomma buuru hĩ tũhũlũca. Oongiyyi nẽẽ buũk buuru hĩ tũhũlũca. Athid nẽẽ ĩhõõggõ hiittõõ tammu hõllõngaa aruhi. Aduhoo olomma hĩ tũhũlũc thõng, hĩnĩngĩtĩ aitõõ nẽẽ hõllõngaa ẽhẽnyĩt 'cieeth cĩnnĩ. Arriteek nẽẽ buuru tumu'thioohĩtõõ haaga, nẽ ũmmũteek 'thẽem. Ōkõmĩ buuruna cĩgĩnnĩg ho aattĩg hĩ nyĩgĩta cĩg õ'ngõõlak. Aiir olomma 'loota ĩllõanĩ. Nẽ tarĩ a'ngĩnyan gẽrrẽet.

Õ'ngõl

Õ'ngõl 'cieeni. Ìn õ'ngõlĩ iding 'cĩ 'gidangĩ, nē ìtõ 'thoona cĩgĩnnĩg dtidtingik thõng. A'nyak nē nyĩgĩt 'ramma 'cĩg uuttig, nē a'nyak a'thiit 'cĩ uuni gērrēēt ũ'ngeeca.

Ìn 'thõhõ hĩ hēen, gēen cĩ o'ngoolo. Ma adak ìnõonnõ magĩthĩ, ũrrũum hēen noho, hatĩ ngaa 'rēettĩg 'thõhõ. Ammĩnan õ'ngõlĩ 'thõhõ bũtĩ bũtĩ! Aduk nē ìhõõggõ ìllõanĩ. Athĩlan õ'ngõlĩ gērrēēt ìllõanĩ. Aar nē hēēt 'cobbi hĩ halli, hatĩ idiim uuk 'giimwa.

Ma õvõ nii horrua, nē udtuuha 'gii 'cobbi 'cĩ 'gidangĩ nē ìtõ dtidtingig 'thoona, kuul itho mõrõ! Õ'ngõl hatĩ ho niccia!

Pelo

Pelo cī Lōmīlō 'cieeni. Ēttēēda Lōmīlō pelo cīnnī ho huthuhuthooa ĩcī uuni i'nyia. A'nyak Lōmīlō pēlēēt 'cīg mēēlīg. Īn umwaa ottoon cī borotto, nē ĩi umwaa cī loricoowo. Aganeek Lōmīlō pelo gērrēēt. Accamana eeta vēlēk pelo cīnnī dioo hatī adtaha.

Hadiimi naa buūk hadtahi pelo. Baa abaccaka Lōmīlō umwa. Allimaneeka hatīgōōng nēēnī. Aaī tēgēl caannī 'cī hatīgōōng hadtahi peloa. Hammīnani naa pelo gērrēēt, hīnīngītī baa enneeka baaba, abūnnaa haganeehi naa doholeec cī 'thukuulo buūk, pelo.

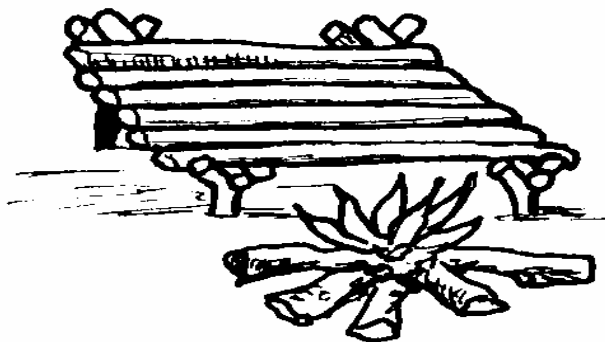
A'thūūnnī Lōmīlō pelo hī nyattalī cī Dīdīnga 'thēk baa bangaani.

Rehiinit

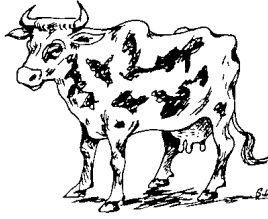
Acĩnnu doholeec 'cĩ aggiingi ho? Ereki nēē thōng. Ĕrēk nēē la'thĩk. Haduk naag ahat 'cĩ erekiaa thōng. Ĕrēha ngaaĩ tũkan hirriaawa. Ma ikia ĩhĩggĩr hirriaaĩ hĩ hibongĩ buũk, attiha ngaaĩ telleenit 'cĩ hidici noho, nē ětēddēēcō hirria hĩ hibongi, hĩĩ lēhēda.

Ammĩkĩtĩ tũkanĩ 'cĩ erekiaa hirriaawa gērrēēt, nē abũnna ahat cĩnnĩ buũk.

'Rabacõ

Ĩn 'rabacõ lobelĩ 'cĩ huturi. Adĩmannia hēēnĩ hode hõrõõjĩnĩ. Nē baarkit, ooginni eeta 'rabacõ thõng, nē eeta ũgēēgĩ, ēhēnyta 'rabacõ 'cĩg makatĩg nē aarrik 'cieetõ ĩttõõ, nē ataaddik ijjiio lokora.

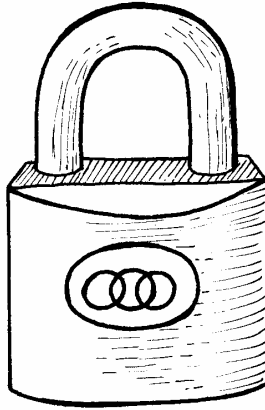

Taang

Ĩĩn taang 'gii 'cĩ őkĩmĩ. Adiiim eeta vėlėk abal tĩĩn Dĩdĩngaawa, hĩnĩngĩtĩ ēēl nēēg eet iraa. Ũũtēnĩ Dĩdĩnga tĩĩn hĩgĩōōng ĩĩn lĩōōcĩ magĩth buũk. Ęttēēd nēēg tĩĩn thōng hode ũũtēnĩ hũtũrũr 'rabbēētĩ.

Ma ataalini Dĩdĩnga taang haalĩ, adahĩ taang hĩdēĩ 'cĩ ngayyi, lohoddua hēēn-'ramma hĩ hĩdēĩ. Adahĩ olĩ lohoddua ōmmĩtĩ hĩ hĩdēĩ. ĩĩn nēē 'thėk lohodduana dēēdē cĩg taang 'cĩ ngayyi, hēēn 'ramma. Ma arũmoothĩk hĩ lohod cĩ loorongo ho, au hinnia ĩĩn nēēg vėlėk hēēn 'ramma hĩ hĩdēĩ. ĩĩn lohodduana cĩg ollaak buũk dēēdē ōmmĩtĩ.

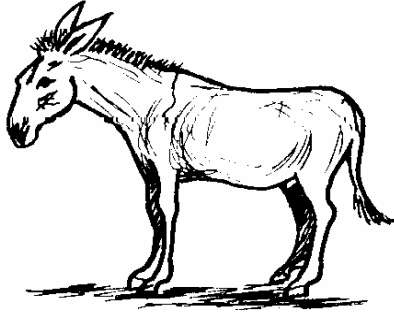
Ōhĩjaniini Dĩdĩnga tĩĩn thōng buũk. Ōhĩjana .taang 'cĩ ngayyi ēētha hēēn 'ramma hĩ hĩdēĩ. Ma ĩĩn taang 'cĩ ĩĩn olĩ, ōhĩjana ēētha ōmmĩtĩ hĩ hĩdēĩ.

'Taabula

Aga nii 'gii icci? 'Taabula mĩ niccieeni.
Ĕhēnyta 'gaala 'taabula.

Abūnnaa 'taabula gērrēēt, a'nyūūg hattūūg cĩ
'cieethu hōkōm kak. Anyaman igorriahit ngaatĩ
ĩgōrthĩ 'cieeth. Ma a'nyuugi 'cieeth 'taabulaa, aitōō
'thēk hatĩ 'gii umwaa 'cĩ a'nginoothi 'cieetō ūdūt.
Ĕhēnyta 'gaala 'taabula, aĩ hatĩ hū'thūūtĩ 'cieeth, ma
'thēk aaĩ 'cieeth cunni haaga aitōō hōllōngaa a'nyuugi
'taabulaa, au hatĩ ĩgōrĩth igorriaha 'cieeth cunni ho.

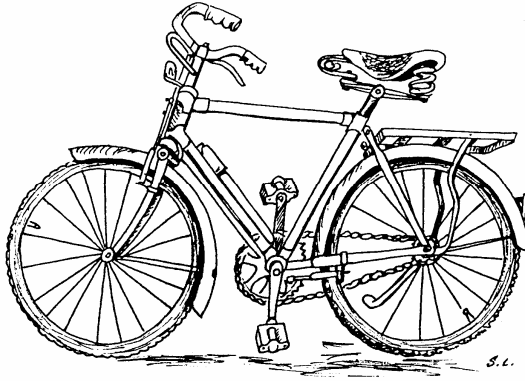

Thigir

Thigir cīnaang niccieeni. Haa'nyīka naag
ĩnōōnnō hōdōōkōthī hookorit hī tīina. Attiran thigiri
gērrēēt, nē athīlan thōng buūk. Ōmōltha 'thēk ĩnōōnnō
'gii 'cī aaī hī 'maa, hode hēēlangī, ngaatī adahī thōng.
Ma ĩn 'gii 'cī aaī hī lohiirto haaga, aitōō hōllōngaa
ōbōhō būtī.

Aitōō thigir otto tōō. Īccaaki nēē thōōnī hatī
īlīlī. Adak tarī nēē buūk gōōnōggī nyīgītēē buūk,
hatī aruhoo. Makatīg ĩnōōnnō nyīgīta gērrēēt.

Aitōō eeta Dīdīngaawa hōllōngaa adak thigir. Nē
tarī thigirēēta buūk, hīdīcīg 'loocca cī Dīdīnga.
Mēēlīg thigirēēta Huma dioo gērrēēt. Aa'nyīk Huma
īhōōggō hocoodito ijjo, hatī aluug nēēgī.

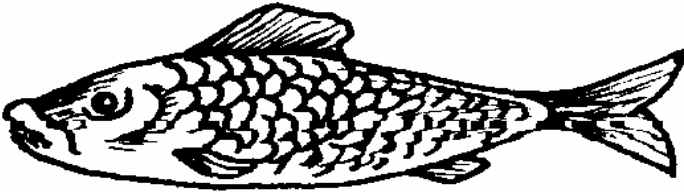

'Thiihit

Aga nii 'gii nicci? Haĩ mĩĩ 'gii nicci 'thaar cĩgĩnnĩg 'thiihit, ĩĩn nēē 'gii 'cĩ ōvōōĩ eeta. Ēēl 'thiihiti eet gērrēēt, hatĩ adiiim ēēla nĩngĩtĩ 'rēēnĩ.

Ōvōōĩ eeta ĩhōōggō a'thuan 'thōōnĩ 'rammattĩg, nē aggamit otto cĩgĩnnĩg athĩnĩ. ĩĩn nēē 'gii 'cĩ haiiri 'gōōla 'cĩ tēllĩ diooni. Ma haiiri 'thiihit locokoratōō, occa aggam lōcōkōrĩ habath dtēc. Hōllōngaa ōtōd horom dēēdē gērrēēt, nē nēē 'thēk aattĩg ũgēēgĩ 'cĩg airi eeta hōrōmēētĩ.

Ulugooc

Cĩn nōō iding cĩ hidoo. Haĩ ĩnōōnnō ulugooc. Ōvō nēē maamītōō diooni. Ammūda nēē gēēn cĩnnĩ buūk maamītōō. Aaĩ ēlē cĩ ulugooco hĩ cĩ lommorohooco. Aĩ lūlū-lūlū-lūlū haaga, aitōō ĩmana tōō. Aitōō ulugo hōllōngaa mēēlīg Dīdīngawa. Alliman Dīdīnga 'cīg mēēlīg 'rīng 'gōōl 'cĩ aduhĩ ulugo 'gaalaĩ. Aduhoo ulugo buūk hĩ lommorohoonya, hēlēggĩ 'cīg aitōō Dīdīnga hōllō-ngaa adahĩ. Athim Dīdīnga ulugo hīnīngītī aduhoo nēēg hĩ lommorohoonya.

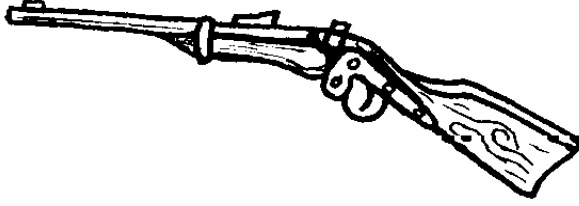
A'nyak ēlē cĩ ulugooco ēmmē 'cīg hidicig 'cīg mēēlīg gērrēēt. Aa'nyīk eet 'cīg ngaa gōōng huduhit ulugo hōdōōkōthī hitieelli, aĩ ōrrōhanneet hatīnī. Ma ngaa gōōng duuk nii ulugo, katī hēbērī ēmmē tīko jurrung!

Ūthūr

Ūthūr cī ōlō cī Abēnyūngīmōi niccieeni. Hai ĩnōōnnō Nyengiro. Ēbēk nēē ōlō cī Abēnyūngīmōi baal. Ma ōcōōk nēē ngōta cī 'maaō hode cī hēēlangōō, hode 'gii 'cī aaī hī lohiirto, ōrōk 'thēk noho. Attiran ūthūrī 'ciee eet hōdōōkōthī hatī ōcōōk ngōta 'cī abathī.

Gōōng kōr umwa, ma aku heerinnioohiti nē aī huduhuna halaangatō ēmēn, ōrōk 'thēk Nyengiro noho. Agaacō thī hatī eeta ĩtō ikia iyyioko eet umwaa battaala. Atalī ōlō cī Abēnyūngīmōi vēlēk ūthūr nicci hai Nyengiro ho gērrēēt, hīningītī ēbēk nēē ōlō jurrung.

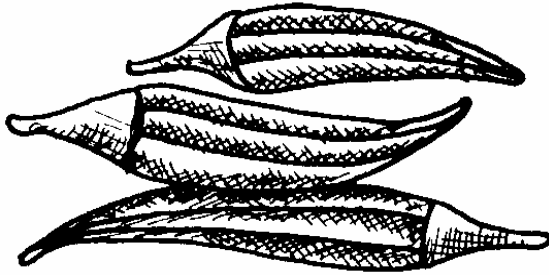

Vadduhu

Vadduhu cī 'gaala niccieeni. A'nyak ēētī cī 'gaala 'cī aaī hī cūrūkaali vadduhu. Aa'nyīk 'gaala habuēēt hī cūrūkaalīt vadduhēēta, hīnīngītī īīn nēēg eet 'cīg adticanoothīk īhōōggō. Alūtaak nēēg 'gaala occoro nē ēbēk eet 'cīg ēthēcan 'thoo'thiok eetini īīcīg olu buūk.

Īcca vadduhu 'gii 'rēēna gērrēēt. Aitōō nēē hōllōngaa aduhoo hī dīla hode hī lī'thaan. Aruk eeta idi'ngua 'cīg obbitig 'cīg aattīg hī o'ngoluana vadduha. Attiran nēē īcca 'gii 'rēēna.

Mēēlīg vadduhēēta 'gaalaī gērrēēt. Aattīg 'cīg obbitig hī 'cīg hidicig vēlēk. A'nyak boliithi hī thīggaanīt buūk vadduhēēta.

Wēēka

Wēēka 'cieegi. Īn wēēkana 'diaati 'cī ahīgīrīī.
Ūūtēnī eeta īhōōggō 'cuuha. Aduhoo nēēg hī allanya
hīgīrōōna. Akūman 'diaatīna 'cīg ahīgīrīī 'diaati 'cī
ō'ngōhōhīī 'cī aaī hī 'diaatī lōthaatītto. Ēmmēdī
wēēkana hatī aaho'thoothīk hī iding gērrēēt ūdūt.
Akatī eeta wēēka Cuhuduma īllōanī.

Etteedīk nēēg ūgī kōr hodohohit thōng.
Aaho'thoothīk wēēkana 'cīg ōdōhōhīī ho hode 'cīg
cūlahīk buūk 'diaatatōō. Aganōō nēēg hī itimooc buūk
gērrēēt ūdūt. Ma īccaaddi, tīmman dako hatī kōr
umwa!

'Waalac

Cīn nōō 'waalac nicci ōddōngōt hīi turuddung ho. A'nyak nēē 'ngooro 'cī aduhoo hī cī lokimootoco 'cī abūnna gērrēēt. Uudi ngaaī ngōōrrō cīnnī lohoddua hī cērēmī nē gōōng amadī eeta 'cīg 'maacīg morokua.

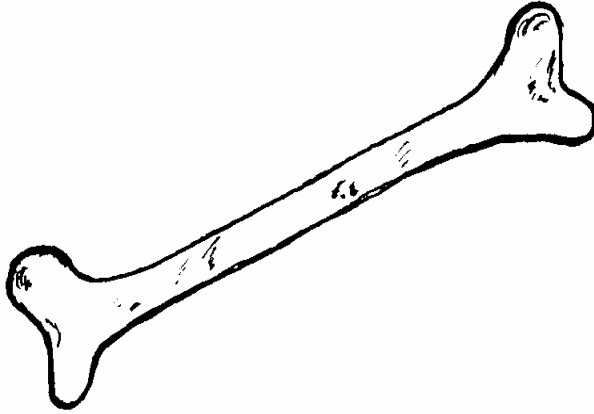
Gōōng attiha ngaaī 'waala 'cīg ōddōngta nē erekteek hī miri nēē uuddi cērēmī cīggīing hatī aai nyakorota hode nyahūūta hode koleek 'thooc cī 'gii umwa. U'thuutti cērēmī cīg Dīdīnga hīnīngītī nyattal cīnaac.

Īyaaĩ

Baa ōkō ĩyaaĩ ibiaali lĩhĩina Loudootĩ. Īnōonnō nicciee ikia ho. Hōllōngaa acĩnĩ ngaatĩ ōhōmtaanĩ? Aku nēē athĩnĩ tēl ngaanĩngĩtĩ baa ōkōōyyĩ ibiaali. Ammūdoothĩk iyyioko ittioonniohit cĩnaang adak magĩthĩ, hĩnĩngĩtĩ baa aĩ apūrũc bōrōhēēcĩ mana cĩnnĩ. Abathĩ bōrōhēēcĩ gērrēēt hatĩ apūrũc mana. Cĩn nōō ngaatĩ aa'nyĩkĩ ĩyaaĩ hikia tēl hĩ iyyioko hata!

Harugi occa hatĩ magĩth icci nuun? Ma occa doholeec 'cĩ hidici ho dioo nē hadahĩ ne dōhōlēētĩg? Wuii! Ittihaa nganĩt lōōcĩ!

'Yēērī

Nee 'cī haī 'yēērī ho? Īn 'yēērī ēmmēēn cī
athanō 'cī aa'nyīk eet 'cī holli ōō hōtō, nē hūūlan
jurrung. Ōkōmī 'yēērī gērrēēt nē occa hōllōngaa
aduuli tahatak hatī ēttēēd ēētī 'looc.